

ATVIROSIOS PRIEIGOS ŽURNALŲ KATALOGAS DOAJ: PRANAŠUMAI IR GALIMYBĖS

1

Doc. dr. Gintarė Tautkevičienė
EIFL atvirosios prieigos koordinatorė Lietuvoje,
Kauno technologijos universitetas

**Spalio 18–24 d. – tarptautinė atviroso
prieigos savaitė**

<http://www.openaccessweek.org>

SVARBIAUSI ATVIROSIOS PRIEIGOS RENGINIAI

- 2005 m. vasario 21 - 22 d. seminaras „Open Access Scholarly Communication Workshop”, VU. Seminarą organizavo LMBA
- 2005 birželio 16 d. seminaras "Atvirosios prieigos iniciatyva - revoliucija mokslinės produkcijos leidyboje?". Seminarą organizavo VU
- 2008 gegužės 7 d. pasitarimas atvirosios prieigos reglamentavimo Europos Sąjungoje ir Lietuvoje klausimais, LR Vyriausybės rūmuose. Iniciavo ŠMM, LMBA
- 2008 spalio 14 d. Lietuvos mokslų akademijos mažojoje salėje vyko seminaras „Mokslinės informacijos kokybės užtikrinimas atvirosios prieigos šaltiniuose“. Seminarą organizavo ŠMM, LMT, SKVC ir LMBA
- 2009 lapkričio 20 d. Lietuvos virtualaus universiteto tarptautinėje konferencijoje „Inovatyvumas ir kūrybiškumas e. mokymosi procese“ atvirosios prieigos sekcija, KTU

ATVIROJI PRIEIGA – KAS TAI?

- Užtikrina nemokamą prieigą prie mokslinės literatūros: straipsnių, konferencijų pranešimų, daktaro disertacijų ir tezių, kitos publikuotos ir nepublikuotos medžiagos.
- Atvirosios prieigos vystymasis suteikia galimybę skleisti tyrimų rezultatus, užtikrinant jų matomumą pasaulyje bei suteikti akademinės bendruomenės nariams geresnę prieigą prie pasaulio mokslinių išteklių.

Daugiau informacijos apie atvirąją prieigą pasaulyje ir Lietuvoje <http://www.lmba.lt/OA/liet/oa.htm>

- Mokslinių publikacijų atviroji prieiga yra užtikrinama:
 - atvirosios prieigos žurnalai
 - institucinės talpyklos ir teminiai archyvai
- Atvirosios prieigos žurnalai – tai žurnalai, kurių **verslo modelis** yra toks, kad galutinis vartotojas – mokslininkai, dėstytojai, studentai ir jų institucijos – nemoka už prieigą prie viso teksto straipsnių.
- Kokybės reikalavimai (Web of Science: 2007 m. – 398 žurnalai, 2009 m. – 798).
- Išplėstos **vartotojų teisės** – Budapešto atvirosios prieigos iniciatyvos idėja “vartotojai turi teisę be apribojimų skaityti, parsisiųsti, kopijuoti, platinti, spausdinti, ieškoti ar pateikti nuorodas į viso teksto straipsnius”.

KODĖL AUTORIUI NAUDINGA PUBLIKUOTI STRAIPSNIUS AP ŽURNALUOSE

- Autorius tampa labiau žinomas ir skaitomas
- Padidėja straipsnių citavimas
- Straipsniai “dalyvauja” daugelyje DB, randami interneto sistemų paieškose
- Platesnės mokslinio bendradarbiavimo galimybės
- Gali stebėti ir gauti savo straipsnių peržiūros statistiką

ATVIROSIOS PRIEIGOS INICIATYVOS PLĖTRA

- *SHERPA RoMEO* <<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/browse.php>> – informacija apie leidėjų autorių teisių politiką ir leidėjų nuostatas dėl autorių straipsnių kaupimo institucinėse talpyklose
- *SHERPA JULIET* <<http://www.sherpa.ac.uk/juliet>> – pateikiami mokslo tyrimus finansuojančių institucijų reikalavimai tyrimo rezultatų prieinamumui ir jų įkėlimui į atvirosios prieigos talpyklas
- *ROARMAP* (*Registry of Open Access Repository Material Archiving Policies* <<http://www.eprints.org/openaccess/policysignup>>) – mokslo ir studijų institucijų bei mokslinius tyrimus finansuojančių institucijų politikos dokumentai atvirosios prieigos klausimais
- *OpenAIRE* <http://www.openaire.eu> projekto tikslas – skleisti atvirosios prieigos idėjas bei skatinti mokslininkus publikuoti savo darbus atvirosios prieigos ištekliuose. Projekto metu kuriamas OpenAIRE portalas, pagalbos sistema bei institucinių talpyklų tinklo ir mokslinių duomenų valdymo infrastruktūra.

ATVIROSIOS PRIEIGOS SITUACIJA LIETUVOJE

- Lietuvos akademinė elektroninė biblioteka eLABa
- Institucinės talpyklos (Kauno kolegija, VGTU)
- 14 mokslo žurnalų DOAJ

Valstybinis lygmuo:

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 45 straipsnis reikalauja mokslo darbų rezultatus skelbti viešai, 2009-10-30

Institucijų lygmuo:

- Atviros prieigos prie Vilniaus universiteto mokslo darbų ir mokslinių tyrimų rezultatų nuostatus, 2009-10-08, VU
- Vytauto Didžiojo universiteto studijų ir mokslo elektroninių dokumentų teikimo į Lietuvos mokslo ir studijų elektroninių dokumentų informacinę sistemą (eLABa) tvarka, 2009-05, VDU

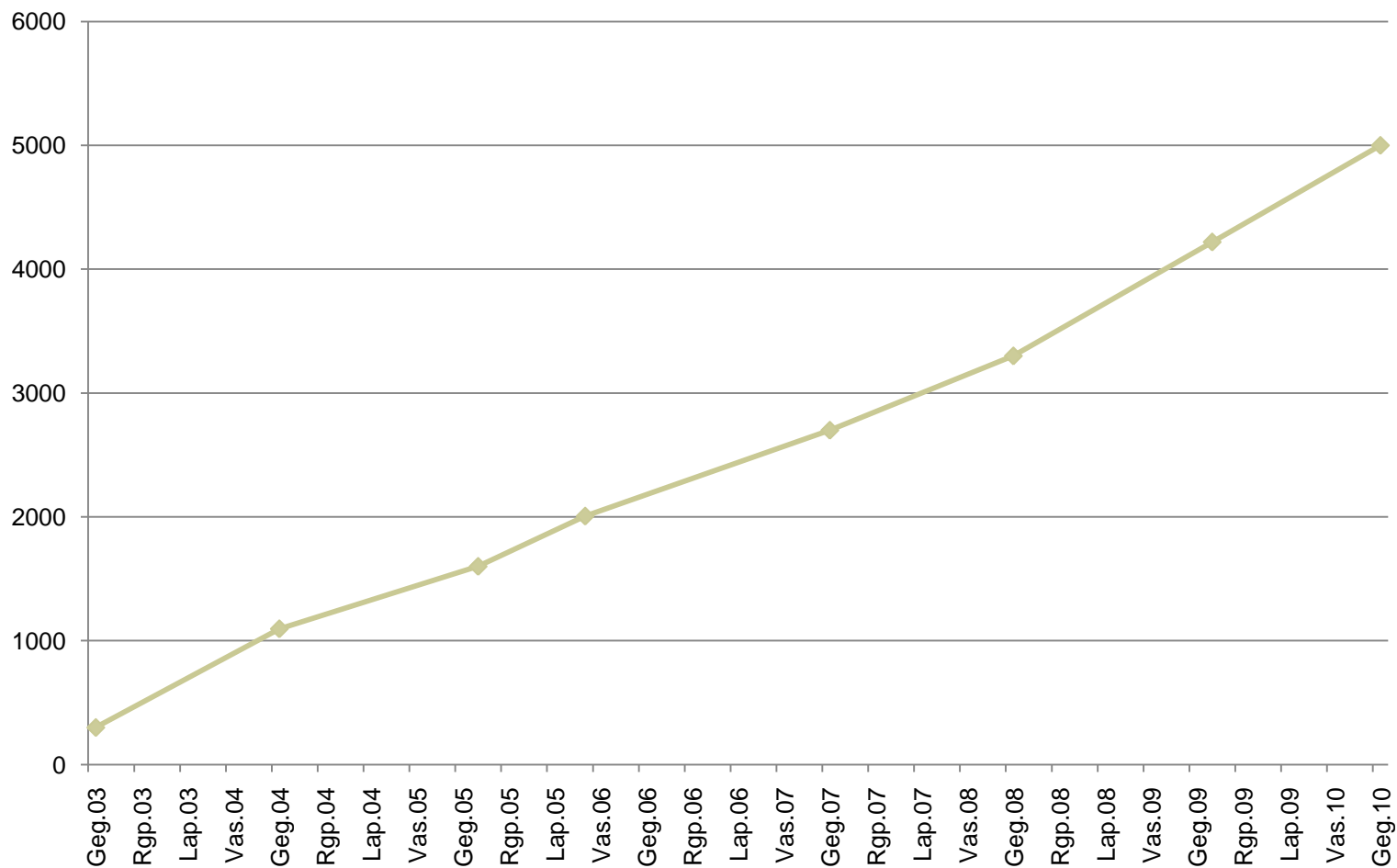
LIETUVOS ATVIROSIOS PRIEIGOS MOKSLO ŠALTINIŲ INTEGRAVIMAS PASAULINĖJE ERDVĖJE

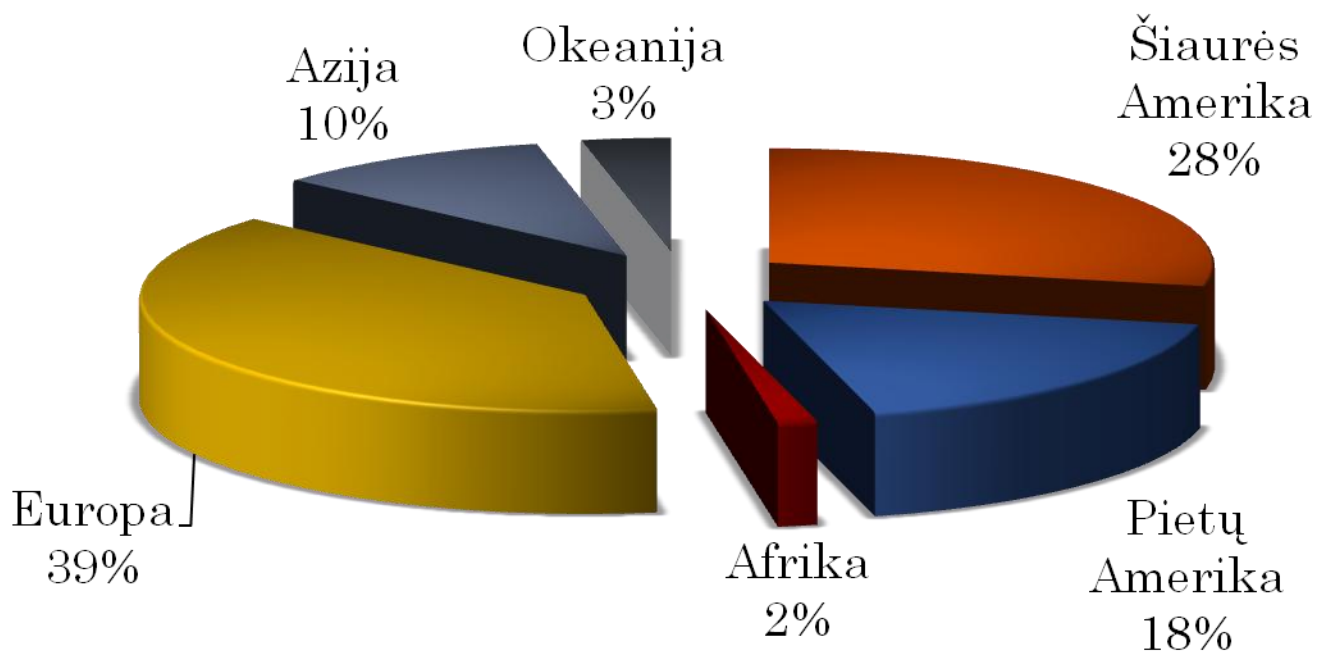
- OpenDOAR (The Directory of Open Access Repositories), <http://www.opendoar.org>
- ROAR (Registry of Open Access Repositories), <http://roar.eprints.org>
- DRIVER (Digital Repository Infrastructure Vision for European Research), <http://www.driver-repository.eu>
- BASE, <http://www.base-search.net>
- DART-Europe, <http://www.dart-europe.eu>
- NDLTD (The Networked Digital Library of Theses and Dissertations), <http://www.ndltd.org>

ATVIROSIOS PRIEIGOS ŽURNALŲ KATALOGAS

- 2002 m. Šiaurės šalių mokslinės komunikacijos konferencijoje (Nordic Conference on Scholarly Communication) Lunde/Kopenhagoje
- Finansuojama Atviros visuomenės instituto (Open Society Institute) ir SPARC (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition)
- Projektas startavo 2003 m. sausio mėn.
- Katalogas atvertas viešai prieigai 2003 m. gegužės mėn. (375 žurnalai)

Žurnalų skaičius DOAJ kataloge

ŽURNALŲ SKAIČIUS PAGAL ŠALIS

#	Country	Number of journals added into DOAJ									Total number of journals in DOAJ								
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	United States	<u>20</u>	<u>204</u>	<u>90</u>	<u>93</u>	<u>68</u>	<u>108</u>	<u>213</u>	<u>175</u>	<u>160</u>	<u>20</u>	<u>224</u>	<u>314</u>	<u>407</u>	<u>475</u>	<u>583</u>	<u>796</u>	<u>971</u>	<u>1131</u>
2	Brazil	0	<u>8</u>	<u>118</u>	<u>48</u>	<u>52</u>	<u>60</u>	<u>73</u>	<u>45</u>	<u>91</u>	0	<u>8</u>	<u>126</u>	<u>174</u>	<u>226</u>	<u>286</u>	<u>359</u>	<u>404</u>	<u>495</u>
3	United Kingdom	<u>5</u>	<u>113</u>	<u>47</u>	<u>39</u>	<u>39</u>	<u>32</u>	<u>33</u>	<u>60</u>	<u>59</u>	<u>5</u>	<u>118</u>	<u>165</u>	<u>204</u>	<u>243</u>	<u>275</u>	<u>308</u>	<u>368</u>	<u>427</u>
4	Spain	0	<u>6</u>	<u>20</u>	<u>63</u>	<u>50</u>	<u>27</u>	<u>62</u>	<u>29</u>	<u>59</u>	0	<u>6</u>	<u>26</u>	<u>89</u>	<u>139</u>	<u>166</u>	<u>228</u>	<u>257</u>	<u>316</u>
5	India	0	<u>15</u>	<u>18</u>	<u>14</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>23</u>	<u>50</u>	<u>86</u>	0	<u>15</u>	<u>33</u>	<u>47</u>	<u>65</u>	<u>84</u>	<u>107</u>	<u>157</u>	<u>243</u>
6	Germany	<u>1</u>	<u>12</u>	<u>19</u>	<u>37</u>	<u>21</u>	<u>30</u>	<u>26</u>	<u>23</u>	<u>24</u>	<u>1</u>	<u>13</u>	<u>32</u>	<u>69</u>	<u>90</u>	<u>120</u>	<u>146</u>	<u>169</u>	<u>193</u>
7	Canada	0	<u>25</u>	<u>12</u>	<u>11</u>	<u>17</u>	<u>15</u>	<u>25</u>	<u>30</u>	<u>34</u>	0	<u>25</u>	<u>37</u>	<u>48</u>	<u>65</u>	<u>80</u>	<u>105</u>	<u>135</u>	<u>169</u>
8	Turkey	0	<u>4</u>	<u>9</u>	<u>25</u>	<u>12</u>	<u>23</u>	<u>25</u>	<u>24</u>	<u>29</u>	0	<u>4</u>	<u>13</u>	<u>38</u>	<u>50</u>	<u>73</u>	<u>98</u>	<u>122</u>	<u>151</u>
9	Italy	0	<u>4</u>	<u>10</u>	<u>18</u>	<u>16</u>	<u>12</u>	<u>12</u>	<u>27</u>	<u>35</u>	0	<u>4</u>	<u>14</u>	<u>32</u>	<u>48</u>	<u>60</u>	<u>72</u>	<u>99</u>	<u>134</u>
10	Romania	0	<u>5</u>	<u>1</u>	0	<u>7</u>	<u>5</u>	<u>12</u>	<u>36</u>	<u>52</u>	0	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>13</u>	<u>18</u>	<u>30</u>	<u>66</u>	<u>118</u>
11	Chile	0	0	<u>41</u>	<u>19</u>	<u>13</u>	7	<u>14</u>	<u>10</u>	<u>6</u>	0	0	<u>44</u>	<u>62</u>	<u>76</u>	<u>83</u>	<u>87</u>	<u>107</u>	<u>112</u>
43	Korea	0	<u>6</u>	<u>6</u>	0	<u>1</u>	0	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	0	<u>6</u>	<u>12</u>	<u>12</u>	<u>13</u>	<u>13</u>	<u>15</u>	<u>16</u>	<u>18</u>
44	Costa Rica	0	0	<u>4</u>	0	<u>3</u>	<u>1</u>	<u>5</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	0	0	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>13</u>	<u>14</u>	<u>16</u>
45	Estonia	0	0	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>4</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	0	0	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>10</u>	<u>12</u>	<u>14</u>	<u>16</u>
46	China	0	0	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	0	<u>6</u>	<u>4</u>	<u>2</u>	0	0	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>10</u>	<u>14</u>	<u>16</u>
47	Ukraine	0	<u>2</u>	0	<u>2</u>	<u>5</u>	<u>1</u>	<u>4</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	0	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>14</u>	<u>15</u>	<u>16</u>
48	Belgium	0	<u>1</u>	<u>3</u>	0	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	0	<u>1</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>8</u>	<u>10</u>	<u>12</u>	<u>16</u>
49	Egypt	0	0	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	0	<u>1</u>	<u>8</u>	0	0	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>15</u>
50	Hungary	0	<u>4</u>	0	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>1</u>	0	<u>3</u>	0	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>8</u>	<u>11</u>	<u>12</u>	<u>12</u>	<u>15</u>
51	Lithuania	0	0	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>6</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	0	0	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>6</u>	<u>12</u>	<u>13</u>	<u>14</u>
52	Slovakia	0	<u>1</u>	0	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>7</u>	0	<u>3</u>	0	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>11</u>	<u>11</u>	<u>14</u>

<http://www.doaj.org/doaj?func=byCountry>

LIETUVOS MOKSLO ŽURNALAI DOAJ

- Baltica (ISSN: 0067-3064, EISSN: 1648–858x, **WoS IF 0,529**, nuo 2002)
- Engineering Economics (ISSN: 1392–2785, **WoS**, nuo 2005)
- Informatics in Education (ISSN: 1648–5831, nuo 2003)
- Knygotyra (ISSN: 0204–2061, nuo 2000)
- Lithuanian Foreign Policy Review (ISSN: 1392–5504, nuo 1998)
- Medicina (ISSN: 1010–660X, EISSN: 1648–9144 , **WoS IF 0.506**, nuo 2001)
- Pedagogika (ISSN: 1392–0340 , nuo 2004)
- Politologija (ISSN: 1392–1681, nuo 2001)
- Psichologija (ISSN: 1392–0359, nuo 2003)
- Sociologija : Mintis ir Veiksmai (ISSN: 1392–3358, nuo 2000)
- Soter, (ISSN: 1392–7450, nuo 2006)
- Transport (ISSN: 1648–4142, EISSN: 1648–3480, **WoS IF 2.552**, nuo 2002)
- Žmogus ir Žodis (ISSN: 1392–8600, EISSN: 1822–7805, nuo 1999)

○ Projekto siekiai

- Užkrauti metaduomenis, užtikrinant paiešką straipsnių lygmenyje. Šiuo metu paiešką atlieka 2355 iš 5526 žurnalų
- SPARC Europe pritarimo ženklą (angl. seal of approval) gauna tie žurnalai, kurie pateikia metaduomenis už visą įtraukimo į DOAJ (~500 žurnalų) laikotarpį ir pasirenka Bendrąją kūrybinę licenciją CC-BY (~900 žurnalų)
- Užtikrina ilgalaikį turinio išsaugojimą (tų žurnalų, kurie pateikia viso teksto straipsnius PDF formatu)

- Atrankos kriterijai
 - Viso teksto atvirošios prieigos žurnalai
 - Vykdomas recenzavimas
 - Moksliniai žurnalai
 - Žurnalų tiksline auditorija – akademinė/mokslinė bendruomenė
 - Vykduantys veiklą
 - Netaikomas laikinas draudimas prieigai (angl. embargo)
 - ISSN

- Žurnalų įtraukimas į DOAJ:
 - pasiūlymai įtraukti – +150 žurnalų per mėnesį
- Nuolat įtraukiami nauji žurnalai, įvertinant jų atitikimą atrankos kriterijams
- Vertinimas – sprendimas – įtraukimas
- Nuolatinė stebėseną – kriterijų neatitinkantys žurnalai šalinami

URL *

Journal Title *

ISSN and/or EISSN *

Journal ISSN

Journal EISSN

Publisher *

Start year since the onLine fulltext content is available*

Country *

Creative Commons- CC License (if any)

Author pays To publish * YES NO Conditional

Author pays - guide link

Journal-contact person Name *

Journal-contact person email *

Description

Keyword(s) use , (comma) as separator

Language(s) use , (comma) as separator

Your name *

Your Email *

Type in the word displayed in the image below*

- Privalumai DOAJ
 - Pasaulinis matomumas
 - Išaugęs naudojimas, citavimas ir įtaka
 - Numatyta integravimo į bibliotekų katalogus galimybė
 - Kai kurie informacijos paslaugų teikėjai pateikia ryšius į DOAJ
 - Leidėjų atsiliepimai rodo, kad pagal nuorodų pateikimą DOAJ užima 5 vietą.

- Panauda:
 - Kiekvieną mėn. apsilanko vartotojai iš 160+ šalių
 - Peradresuoja apie 1 mln. užklausų
 - Atviroios prieigos duomenų bazės nuolat skenuoja DOAJ turinį

○ **Leidėjai (2009 m. gegužės mėn.):**

- 20 leidėjų virš 10+ žurnalų
- 50 leidėjų virš 5+ žurnalų
- 1800 leidėjų 1 žurnalą
- Iš viso virš 2200 leidėjų

- Tolimesnio vystymo kryptys:
 - Nauja vartotojo sąsaja
 - Statistinė analizė
 - Ilgalaikis archyvavimas
 - Pateikti daugiau metaduomenų straipsnių lygmenyje
 - Žurnalų pradinis vertinimas (angl. pre-evaluation) nacionalinėmis kalbomis

○ DOAJ privalumai:

- *Bibliotekoms ir informacijos tarnyboms*: integruoti atvirosios prieigos žurnalus į savo išteklius naudojant OAI-PMH metaduomenų formatą
- *Bendruomenei*: galimybė pateikti siūlymus įtraukti AP žurnalus
- *Leidėjams*: užtikrina atvirosios prieigos žurnalų matomumą pasaulyje bei suteikia administracinius įrankius, leidžiančius pateikti metaduomenis straipsnių lygmenyje
- *Vartotojams*: užtikrina atvirosios prieigos straipsnių paiešką pagal reikšminius žodžius, šalį, kalbą
- *Autoriams*: rasti atvirosios prieigos žurnalus, kuriuose jie gali publikuoti savo straipsnius

<http://www.doaj.org/doaj?func=forAuthors>

Klausimai?

gintare.tautkeviciene@ktu.lt